

چرا سیاستگذاری های غلط اقتصادی تکرار می شود؟

موسی غنی نژاد
اقتصاددان و استاد دانشگاه

اگرچه بیش از نیم قرن است سیاستگذاران ما با شمشیر چوبین ایدئولوژی به جنگ تورم رفته اند و هر بار شکست خورده و دست از پا درازتر بازگشته اند؛ اما هیچ گاه متنبه نشده اند در خیرها آمده است که گروهی از نمایندگان مجلس با تدوین طرحی خواستار الزام دولت به تثبیت قیمت ها شده اند این دست طرح ها قدمتی نزدیک به پنجاه سال دارد. نتایج این طرح ها کاملاً روشن و قابل ارزیابی است. دقت در اصل چهاردهم «انقلاب سفید» که در مرداد ماه ۱۳۵۴ اعلام شد و نتایج حاصل از قانونی که بلافاصله از تصویب مجلس گذشت، بسیار تأمل برانگیز است. عنوان اصل چهاردهم این است: «تعیین و تثبیت مداوم قیمت ها، توزیع صحیح کالاها بر اساس سود عادلانه، مبارزه پیگیر با استثمار مصرف کنندگان و پایان دادن به عادت ناپسند گران فروشی.» این اصل در اوج افزایش درآمدهای حاصل از صادرات نفت و در پی روند رو به افزایش تورم به دلیل هزینه کرد بی رویه این درآمدها در اقتصاد ملی شأن نزول پیدا کرد. برای تحقق بخشیدن به اهداف این اصل و تصویب قانونی بر اساس آن، «مرکز بررسی قیمت ها» در وزارت بازرگانی تأسیس شد. این همان مرکزی است که پس از انقلاب با تغییراتی در اساسنامه آن تبدیل شد به «سازمان حمایت از مصرف کنندگان و تولید کنندگان». در هر صورت تمام نیروهای دولتی و حکومتی آن زمان، حتی فعالان حزب رژیم ساخته «سختنیز» برای اجرای مویات این اصل بسیج شدند و بگیر و ببند گسترده ای علیه «گران فروشان»، «حتکران» و «مخلفان» در سطح شهرهای بزرگ به راه افتاد. اما نتیجه نهایی این سیاست نه کنترل تورم، بلکه نارضایتی کسبه و فعالان اقتصادی بود. تورم در رقیمی با وجود واردات گسترده با نرخ ارز تثبیت شده پارانهای ادامه و حتی افزایش یافت و سیاست کنترل دستوری قیمت ها کارگر نیفتاد. از منظر علم اقتصاد این مساله کاملاً قابل پیش بینی و توضیح بود؛ اما زمانه ای نبود که گوش دولتمردان تصمیم گیر بدهکار گنار علمی باشد. مشکل بزرگ از اصل و سیاستگذاری بر اساس آن، اشتباه گرفتن دو مفهوم کاملاً متمایز تورم و گران فروشی بود که به نوبه خود ریشه در فقدان نظریه علمی داشت. سیاستگذاری که مبتنی بر نظریه علمی نباشد، راه به جایی نمی برد. گران فروشی ناظر بر تخلف یک، دو یا تعدادی کاسب است، وقتی همه کسبه قیمت های کالاها خود را افزایش می دهند یعنی ما با افزایش سطح عمومی قیمت ها (تورم) روبه رو هستیم نه با گران فروشی. چاره جویی برای تورم نیازمند نظریه است؛ اما گران فروشی مساله ای حاشیه ای است که در جامعه ای به دلایل متفاوت، کم و بیش، ممکن است اتفاق بیفتد. علت اینکه بیش از نیم قرن است ما نتوانستیم معضل تورم را حل کنیم، رویکرد غیر علمی، شعاری و ایدئولوژیک نسبت به این مساله است و گرنه در اکثریت قریب به اتفاق کشورهای دنیا تورم دو رقیمی به تاریخ پیوسته است.

سیاستگذاری عوام پسندان و بدون پایه علمی هیچ گاه به نتیجه نمی رسد. بیش از نیم قرن است سیاستگذاران ما با شمشیر چوبین ایدئولوژی به جنگ تورم رفته اند و هر بار شکست خورده و دست از پا درازتر بازگشته اند؛ اما هیچ گاه متنبه نشده اند. این از شگفتی های نگاه ایدئولوژیک است که هر بار زمین و زمان را به هم می دوزد تا با توجهات عوام پسندان حقیقت را انکار کند. بیشتر سیاستگذاری های اقتصادی در کشور ما در نیم سده اخیر قاعد نظریه علمی معتبر و واجد رویکردهای ایدئولوژیک گوناگون بوده است. دولتمردی مدعی علم اقتصاد می فرماید «با پمپاژ خیرهای خوب» می توان با تورم مبارزه کرد؛ غافل از اینکه خیر قاعدتاً گزارش واقعیت است و نیازی به «پمپاژ» ندارد. یک جوان مدعی نظریه پرداز می کند که توصیه می کند به بهبود دنبال استقلال بانک مرکزی توپد؛ چون این پروژه نتولیرالیسم «رای مالی کردن اقتصاد با نسخه پیچی صندوق بین المللی پول نهاد آوانگارد نتولیرالیسم» است که می خواهد «اقتصاد در تمام ابعاد نتولیرالیزه شود و استقلال بانک مرکزی یک اقدام کلیدی در این مسیر است.» ایشان در تحلیل خود ظاهراً یک نکته کوچک را فراموش کرده اند و آن اینکه بانک مرکزی در ایران هیچ گاه مستقل نبوده است و همه دولت ها هم همیشه مشغول «هدایت نقدینگی» به سوی تولید بوده اند، پس چرا تا به حال توفیقی درباره توسعه اقتصادی حاصل نشده است؟ نظریه پرداز باید نخست چگونگی و چرایی واقعیت های موجود را توضیح دهد. آن گاه به توصیه و تجویز روی آورد نه اینکه واقعیت مفقود (استقلال بانک مرکزی) را مستمسک خیال پردازی های به اصطلاح ضد استعماری قرار دهد. مشکل بزرگ دولتمردان و سیاسیون بر حرارت اما ایدئولوژی زده این است که به اولویت ناظر بر رابطه میان نظریه و سیاستگذاری و شاید فراتر از آن به چگونگی نظریه علمی آگاه نیستند. نظریه علمی مجموعه ای از شعارهای ناظر بر باید ها و نبایدها نیست. نظریه علمی توضیح واقعیت توسط دستگاه فکری منسجمی است که بر اساس اصول بدیهی یا فرضیات معتبر و مرتبط بنا شده است. هیچ سیاستگذاری موفقی در دنیا نمی توان سراغ گرفت که متکی بر نظریه علمی نباشد. اگر دولت جدید بنا دارد سیاستگذاری متفاوت و جدیدی در پیش گیرد که چاره ساز باشد، بهتر است به جای مرعوب شدن در برابر غوغاسالارانی که با خطبه های فضل فروشانه سیاست های تجربه شده و شکست خورده قبلی را با لیباسی «نو» عرضه می کنند یا تسلیم شدن به خواسته های سیاسیونی که فقط بلندن باید و نبایدهای عوام پسندان سخن بگویند، پای حرف اهل علم فارغ از جناح بندی های سیاست زده و به دور از تعارض منافع بنشینند.

آنی یاب

www.aniyab.ir
مرکز گمشده و پیدا شده کشور
۰۲۱-۶۲۸۰۱

نظر کارشناسان در زمینه رقابت در صنعت خودرو پیش نیازهای حل مشکلات صنعت خودرو

کارشناسان معتقدند فراهم کردن زمینه رقابت در صنعت خودرو در کنار حمایت از تولید داخلی و پایان دادن به دخالت های دولت در مدیریت و قیمت گذاری خودرو، زمینه ساز رشد این صنعت خواهد شد. این روزها موضوع واردات خودرو به یکی از بحث های داغ اقتصادی تبدیل شده و در عین حال مصوبه آزادسازی مشروط واردات خودرو به منظور رفع ابراداتی که از سوی شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت نظام به آن وارد شده، به مجلس بازگشته است. در حال حاضر علاوه بر ابراداتی که شورای نگهبان از مصوبه آزادسازی مشروط واردات خودرو گرفته است، مجمع تشخیص مصلحت نظام، مخالف جدی طرح واردات خودرو است چراکه اعتقاد دارد ماده ۴ اصلاحی طرح ساماندهی خودرو، مغایر سیاست های تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی، سیاست های اقتصاد مقاومتی و سیاست های نظام اداری است. البته همچنان تعدادی از نمایندگان مجلس که موافق آزادسازی مشروط واردات خودرو هستند، به رفع این ابرادات و تأیید شورای نگهبان، امیدوارند. در این ارتباط حمیدرضا فولادگر، رئیس شورای راهبری محیط کسب و کار اتاق ایران در نشست با اعضای شورا به موضوع واردات خودرو اشاره و تأکید دارد که در حین حمایت از تولید داخلی باید زمینه رقابت فراهم شود تا شاهد شکوفایی و رشد این صنعت در کشور باشیم.

واردات ۸۶ درصد کالاهای اساسی با ارز ۴۲۰۰

از مجموع کالاهای اساسی وارد شده در سال جاری بیش از ۸۶ درصد با ارز ۴۲۰۰ تومانی تأمین ارز وارد شده که البته محدود به هفت قلم است. از سال ۱۳۹۷ که ارز ۴۲۰۰ تومانی به چرخه تجاری آمد تاکنون، هم مجموع واردات ایران کمتر از ۶۴۹ درصد کل واردات از نظر وزن و ۲۹۸ درصد از لحاظ ارزش در همین مدت است. همچنین کالای اساسی وارد شده با ارز ترجیحی ۸۶۷ درصد وزن و ۷۸۴ درصد ارزش کل کالای اساسی ترخیص شده در نیمه ابتدایی سال جاری بوده است. کالاهایی که با ارز ترجیحی وارد می شود، محدود به هفت قلم شامل گندم، جو، دانه های روغنی، روغن خام، ذرت، کنجاله سویا و بخشی از دارو، تجهیزات و ملزومات پزشکی است. گندم به وزن ۲۰۱ میلیون تن و ارزش ۶۹۸۵ میلیون دلار، ذرت ۴۳ میلیون تن به ارزش بیش از ۱۴ میلیارد دلار، جو ۱۰۹ میلیون تن به ارزش ۵۷۵۸ میلیون دلار، دانه های روغنی ۱۵ میلیون تن به ارزش یک میلیارد دلار، روغن خوراکی نیمه جامد، مایع و خام ۱۰۱ میلیون تن به ارزش بیش از ۱۵ میلیارد دلار و کنجاله سویا با ۱۲ میلیون تن به ارزش بالغ بر ۶۸۴۱ میلیون دلار، شش قلم از کالاهای اساسی مشمول وارد شده با ارز ۴۲۰۰ در نیمه اول امسال است. همچنین دارو، تجهیزات پزشکی بیش از ۷۰۰۰ تن به ارزش بالغ ۹۳۳ میلیون دلار در کنار شش قلم دیگر با ارز ترجیحی وارد کشور شده است. مانده کالاهای اساسی وارد شده در ۲۵ گروه، با ارز نیمایی بوده که محدود است؛ به گونه ای که از ۱۴۳ میلیون تن کالای اساسی، ۱۹۹ میلیون تن به ارزش ۱۹ میلیارد دلار با ارز نیمایی ترخیص شده است.

آنی پارک

بر چسب ارتباط با مالک خودرو
دیگر نگران مزاحمت پارک خودرو خود نباشید!

این محصول جهت اطلاع رسانی مزاحمت پارک، ثبت ورود و خروج خودرو در پارکینگ های عمومی و خصوصی و همچنین محاسبه هزینه پارک در معابر عمومی (پارکومتر) طراحی شده است. هم چنین از این بر چسب برای پرداخت هزینه پارک و عوارض نیز می توان استفاده کرد که در آینده فعال خواهد شد.

جهت سفارش این محصول با ۱۰٪ تخفیف کد ۲۷۱ را به ۳۰۰۰۵۰۲۰ پیامک کنید

الزام دولت در تثبیت قیمت ها و کنترل تورم

بازار جهانی حامی جدید بورس می شود؟

به جای عذر خواهی مکرر، استعفا دهید!

کدام کشورها واکسن کرونا را اجباری کرده اند؟

«شادروان» به ایستگاه پایانی رسید

با پایان فیلمبرداری فیلم سینمایی «شادروان» دومین ساخته سینمایی حسین نمازی به تهیه کنندگی عباس نادران، اسامی کامل بازیگران این فیلم معرفی شدند. علاوه بر سینما مهراد، گلاره عباسی، نازنین بیاتی، بهرنگ علوی و با هنرمندی رویا تیموریان، چهره هایی چون رضا رویگری و بهرام ابراهیمی نیز در این اثر سینمایی به ایفای نقش می پردازند. همچنین در این فیلم چهره های تئاتری، بازیگران چهره های چون ایمان برات پور، محسن مهری، سجاد ضایعی، حافظ نبی زاده، بهمن نادر، اعظم کبودیان، فرناز صالح تاش، الهه افشاری، بابک جعفری، مریم افشار و محمد موسی اکبری حضور دارند. «شادروان» روایتی شیرین از یک ملودرام اجتماعی در بستر خانوادگی حاشیه نشین است.

«لبخند ماسک» غزالی برنده جایزه ای از فستیوال ایتالیا

عباس غزالی با انتشار پستی در صفحه اینستاگرامش نوشت: خداروشکر چقدر لذت بخش بود که اینبار تونستم حضوری جایزه همون رو بگیریم... برای همه ای کسانی که عاشق و تلاش فراوان، کارشون رو انجام میدهند، این چنین لحظاتی رو آرزو مندیم. ممنون از پخش کننده ی حرفه ای فیلم، خانم سولماز اعتماد فیلم کوتاه «لبخند ماسک» به کارگردانی عباس غزالی تاکنون از جشنواره برزیل جایزه بهترین فیلم و از جشنواره آمریکای جنوبی نیز، ۴ جایزه اصلی در بخش های مختلف را دریافت کرده است.

